บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยอยู่ในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีพลังงานและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบอย่างรุนแรงมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา เช่น การเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับตัวเข้าสู่เศรษฐกิจโลก การรวมกลุ่มเศรษฐกิจภายใต้กรอบการค้าเสรีของอาเซียนกับจีน ญี่ปุ่น และอินเดีย การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่ส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย โดยเฉพาะการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ สังคมของความเป็นวัตถุนิยม สังคมที่เน้นคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพบัณฑิต ปัญหาวิกฤติด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่ก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่มีความรุนแรงมาก ดังนั้น อุดมศึกษาไทยในยุคปัจจุบันและอนาคตข้างหน้าต้องมีการพัฒนาอย่างก้าวกระโดด เพื่อเป็นแหล่งความรู้ที่ตอบสนองการแก้ไขปัญหาวิกฤติและชี้นำการพัฒนาอย่างยั่งยืนของชาติและท้องถิ่น โดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้นภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และต้องส่งเสริมการพัฒนาประเทศให้สามารถแข่งขันได้ในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานสามารถทำงานเพื่อดำรงชีพตนเองและเพื่อช่วยเหลือสังคม มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบ และมีสุขภาวะทั้งร่างกายและจิตใจ รวมทั้งพัฒนาอาจารย์ให้เป็นมืออาชีพ และผู้เชี่ยวชาญมืออาชีพให้เป็นอาจารย์ พัฒนาวิชาชีพอาจารย์ให้เป็นที่ยอมรับของสังคม มีการจัดการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของประเทศไทย ทั้งนี้โดยอาศัยการบริหารจัดการอุดมศึกษาเชิงรุก (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2556 : หน้า ก บทสรุปผู้บริหาร)

การศึกษาระดับอุดมศึกษา (Higher Education) จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติ ตลอดจนเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมที่พึงปรารถนา สืบเนื่องจากการศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษา

ที่มุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญาและความคิด เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ และสร้างสรรค์กำลังคนทั้งวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงเพื่อการพัฒนาประเทศไทย โดยมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความรู้ ความเข้าใจทางศิลปวัฒนธรรมเพื่อดำรงชีพได้อย่างมีคุณค่า และเกิดประโยชน์แก่ชุมชน สังคม ประเทศชาติโดยส่วนรวม ซึ่งภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งต้องดำเนินการ คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการค้นคว้าวิจัย ด้านการให้บริการวิชาการแก่สังคม และด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence) ความมีอิสรภาพในทางวิชาการ (Academic Freedom) และความทัดเทียมในโอกาสทางการศึกษา (Equal Opportunity) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552 : 17-18)

การที่พันธกิจและเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษาสำเร็จได้นั้น ห้องสมุดมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ในการสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอน การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริการทางวิชาการแก่สังคม ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. 2552 : เว็บไซต์) เพราะการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษามุ่งเน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง เพื่อสั่งสมวิทยาการใหม่ๆ สร้างแนวคิดการพัฒนาและการบริหารประเทศในอนาคต ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นแหล่งข้อมูลทางปัญญาที่เป็นเครื่องมืออันสำคัญให้นักศึกษาได้สะสมความรู้เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิต (สุรพล นิติไกรพจน์. 2550 : 29-30) ในสถาบันอุดมศึกษาห้องสมุดเป็นหน่วยงานที่เป็นหัวใจ เปรียบเสมือน “คลังความรู้สถาบัน (Institutional Repositories)” ที่สนับสนุนภารกิจด้านการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ส่งเสริมการเรียนการสอน การศึกษาวิจัยค้นคว้า เป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (สมาน ลอยฟ้า. 2553 : 119-120) ห้องสมุดจึงเป็นแหล่งค้นคว้าที่แพร่หลายมากที่สุด เป็นศูนย์กลางของสรรพวิชาการทุกแขนง ที่บันทึกข้อมูลหรือสารสนเทศไว้ในรูปสิ่งพิมพ์หรือวัสดุไม่ตีพิมพ์ มีการจัดทรัพยากรสารสนเทศอย่างเป็นหมวดหมู่ เป็นระบบที่เป็นสากล เพื่อให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกรวดเร็วตามความต้องการ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามธรรมชาติ ให้ผู้เรียนมีความสุข ได้คิดวิเคราะห์ ได้แสดงออก เป็นการส่งเสริมให้มีความใฝ่รู้ รู้จักศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั้งทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่อสิ่งพิมพ์ (น้ำทิพย์ วิภาวิน. 2546 : 13)

การพัฒนาห้องสมุดให้เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอทั้งด้านคุณภาพและปริมาณ เป็นสิ่งจำเป็นต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ทั้งปัจจุบันและอนาคต เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐาน

เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการจัดบริการที่สนองตอบความต้องการของผู้ใช้ และสามารถอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ สอดคล้องตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม สภาวะทางเศรษฐกิจ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ดังคำกล่าวของภาวิช ทองโรจน์ (2540 : 113) ที่ว่า การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาด้านต่างๆ เป็นยุทธศาสตร์อย่างหนึ่งในการพัฒนาและยกระดับของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้เพราะห้องสมุดเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญอย่างมากต่อพัฒนาการของมหาวิทยาลัย ห้องสมุดมหาวิทยาลัยเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความเอาจริงเอาจังด้านวิชาการของมหาวิทยาลัยแห่งนั้นๆ

ในปัจจุบันเป็นยุคสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge - based Society and Economy) (ยืน ภู่วรวรรณ. 2550 : 70) หรือยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทำให้โลกแคบเข้า การพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ทันโลกทันเหตุการณ์ โดยเกือบไม่มีสิ่งใดมากำกับหรือกีดขวางได้ไม่ว่าปรากฏการณ์ใดเกิดขึ้นในโลก ณ บริเวณใดทั้งโลกสามารถรับรู้ได้เสมอกันภายในพริบตา โลกจึงดูเสมือนเป็นโลกที่ไร้พรมแดน และจากการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการสื่อสารและสารสนเทศมีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้มีผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของบุคคลเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจนเช่นกัน (ศรีจันทร์ จันทร์ชีวะ. 2551 : 39-40)

ห้องสมุดในปัจจุบันจึงถูกทะลายกำแพงโดยเทคโนโลยีที่ไร้พรมแดน มีการเชื่อมโยงความรู้ ข้อมูลข่าวสารถึงกันและกันด้วยระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ สามารถเชื่อมโยงกันทั่วโลก รวมถึงการพัฒนาการให้บริการสืบค้นข้อมูลในรูปแบบของออนไลน์ (Online Database) ต่างๆ ทั้งในรูปแบบฉบับเต็ม (Full-text) และสาระสังเขป (Abstract) เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในสถาบันของตนและช่วยส่งเสริมให้การบริการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากเหตุผลดังกล่าวทำให้เกิดผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์หรือผู้ให้ความรู้จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิถีทางการเรียนการสอนใหม่ และให้ก้าวทันกับความก้าวหน้าของวิทยาการที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ผู้เรียนไม่สามารถอยู่แต่ในห้องเรียนแคบๆ ต่อไปอีกต้องรู้จักสืบค้นและแสวงหาข่าวสารความรู้และนำความรู้นั้นมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาได้ ส่วนบรรณารักษ์ต้องเร่งพัฒนาไม่สามารถหยุดนิ่งได้ เนื่องจากสภาพบริการของห้องสมุดขยายตัวและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เพื่อให้รับกับกระแสโลกาภิวัฒน์เช่นกัน (จารุพร พงศ์ศรีวัฒน์. 2542 : 22) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทา วิทวุฒิศักดิ์ (2545 : 132) เกี่ยวกับแนวโน้มของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นภาพที่ต้องเป็นไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและตามความต้องการของสังคม เป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงและ/หรือต้านทานไม่ได้ จากผลการศึกษา พบว่า ภาพที่ต้องเป็นตาม

แนวโน้มและตามความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยี คือ มีแนวโน้มที่โครงสร้างการบริหารงานต้องมีระบบการบริหารงานที่เป็นอิสระ คล่องตัวมีประสิทธิภาพระดับสากล ตรวจสอบได้ งบประมาณเพียงพอ บุคลากรมีศักยภาพ ความสามารถหลากหลาย ประสานงานและทำงานเป็นทีม เป็นเครือข่าย อาคารสถานที่เหมาะสมสามารถนำอุปกรณ์ส่วนตัวเข้ามาใช้ได้ รวมทั้งเป็นสำนักพิมพ์ มีสารสนเทศหลากหลาย สืบค้นง่าย เข้าถึงได้ทั่วโลก เกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และด้านห้องสมุดสมัยใหม่ที่มีทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์หลากหลายระบบและรูปแบบ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเครือข่ายอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้นห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาปัจจุบัน จึงเป็นศูนย์กลางจัดเตรียมอุปกรณ์สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ให้เพียงพอ เป็นสถานที่รวบรวมความรู้อย่างหลากหลายทุกรูปแบบ ซึ่งมีความเหมาะสมในการเป็นแกนกลางของการดำเนินงานเพื่อตอบสนองภารกิจหลัก เสริมสร้างศักยภาพของคนในท้องถิ่น และเช่นเดียวกับหทัยชนก วัฒนา (2547 : 3) ที่กล่าวไว้ว่า จากนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการสนับสนุนการแสวงหาสารสนเทศด้วยการใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา กอปรกับการเพิ่มขึ้นของแหล่งสารสนเทศในสื่อทุกรูปแบบ โดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมไปถึงศักยภาพในการแสวงหาสารสนเทศของผู้ใช้ที่มีความสามารถมากขึ้น ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่ผลักดันให้ห้องสมุดต้องมีการปรับเปลี่ยนลักษณะการดำเนินงานเพื่อให้ห้องสมุดแสดงบทบาทเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ของประชาคมในสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างสมบูรณ์

การที่สถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติภารกิจต่างๆ ให้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีคุณภาพนั้น ห้องสมุดจึงมีบทบาทและภารกิจที่สำคัญในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ห้องสมุดเป็นองค์ประกอบในการจัดการศึกษาที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพการศึกษาของสถาบัน การพัฒนาห้องสมุดให้มีคุณภาพจึงเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยอีกทางหนึ่ง (ชุติมา สัจจานันท์. 2542 : 72) อย่างไรก็ดี การบริหารงานห้องสมุดจะมีคุณภาพและสนองตอบความต้องการและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการได้เป็นอย่างดีนั้น ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการเป็นสำคัญ ดังที่น้ำทิพย์ วิภาวิน (2550 : 3) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานห้องสมุดยุคใหม่ผู้บริหารต้องมีความรู้ในพัฒนาการของห้องสมุด ปรัชญาการดำเนินงานและระบบงานของห้องสมุด หลักการบริหารจัดการและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในห้องสมุดให้สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในองค์กร การพัฒนาห้องสมุดจึงเป็นเสมือนการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้เป็นคลังสมองและคลังความคิดของคน นอกจากนี้แล้วยังเกี่ยวข้องกับการบริหารบุคลากรห้องสมุดเพื่อให้สามารถทำงานได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

การพัฒนาเพื่อความเป็นเลิศของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษานั้น ย่อมต้องอาศัยปัจจัยและองค์ประกอบหลายประการ ประการสำคัญที่สุดคือ "คน" ผู้บริหารคือกงจักรอันนำไปสู่ความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กรได้ จึงเป็นที่คาดหวังเรื่องภาวะผู้นำสูงกว่าบุคคลโดยทั่วไป โดยคุณสมบัติของผู้บริหารยุคใหม่ ควรประกอบด้วย 1) มีวิสัยทัศน์ 2) มีพลังและกล้าตัดสินใจ 3) รอบรู้และรู้รอบ 4) มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ 5) มีบุคลิกภาพที่ดีทั้งกาย วาจา และจิตใจ 6) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ความสำเร็จของการบริหารนั้นเกิดขึ้นได้โดยไม่ยากถ้าผู้บริหารรู้จักครองตน ครองคน และครองงาน (ชุติมา สัจจานนท์. 2540 : 67) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของฉวีลักษณ์ บุญยะกาญจน (2540 : 40) ไว้ว่า ผู้บริหารงานห้องสมุดที่มีความเป็นเลิศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายความเป็นเลิศนั้น ผู้บริหารต้องมีความกระจ่างชัดในด้านเป้าหมายการบริหาร คือ ผู้บริหารที่มีความเป็นเลิศในภาวะผู้นำ มีตัวชี้วัดคือความสามารถในการวางตัวบุคคลและการพัฒนาความสามารถ การเป็นผู้อำนวยความสะดวกความสบายให้กับผู้ร่วมงาน การมีหลักการและเป้าหมายการทำงานและการปรับปรุงงานที่ชัดเจน นอกจากนี้จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไปสู่องค์กรคุณภาพของศุมรรษตรา แสนวา (2552 : 187-188) พบว่า ผู้นำนับเป็นปัจจัยสำคัญอันดับหนึ่ง เป็นผู้มีอิทธิพลในการผลักดันการพัฒนาและต้องสามารถนำบุคลากรให้ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายของห้องสมุด สอดคล้องความต้องการของผู้ใช้บริการและสังคมภายนอก มีความเข้าใจทั้งหลักการบริหารจัดการสมัยใหม่และเข้าใจในวิชาชีพ และเป็นผู้นำทางด้านสารสนเทศ (Chief Information) อย่างไรก็ตามการที่ผู้นำจะสามารถผลักดันองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้นั้นต้องมีคุณลักษณะการเป็นผู้นำใน 2 ลักษณะ ดังนี้ 1) ภาวะผู้นำ (Leadership) ผู้นำต้องมีการนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ มีการกำหนดเป้าหมายของการดำเนินงานอย่างชัดเจน มีการวางแผนยุทธศาสตร์การบริหาร ยอมรับและนำองค์กรไปสู่การเปลี่ยนแปลงในการเป็นห้องสมุดยุคใหม่ ริเริ่มทำสิ่งใหม่ๆ การสร้างจุดยืน (Position) ของหน่วยงาน สร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นกับองค์กร สร้างทีมงานและวัฒนธรรมในการทำงาน สร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานเห็นความสำคัญของคุณภาพ รับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมงานและเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กร และ 2) ความรู้ความสามารถ (Competencies) ผู้นำต้องมีความรู้สำคัญ คือ พื้นความรู้ในวิชาชีพทางสารสนเทศ การวางแผนยุทธศาสตร์การบริหาร ความรู้ทางด้านการบริหารจัดการสมัยใหม่ ความรู้ด้านการตลาดและการจัดการลูกค้า รวมทั้งความสามารถในการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น

สำหรับการดำเนินงานห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏในปัจจุบัน หลังจากสถาบันราชภัฏได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยตามราชกิจจานุเบกษา เล่ม 121 ตอนพิเศษ 23 ก ลงวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2547 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือวันที่ 15

มิถุนายน พ.ศ. 2547 โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งปรับเปลี่ยนสถานภาพตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 (ราชกิจจานุเบกษา. 2547 : 1) มีผลทำให้ห้องสมุดหรือสำนักวิทยบริการเดิมได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นสำนักมีฐานะเทียบเท่าคณะ เรียกว่า "สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ" มีบทบาทและภารกิจในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย และการบริการทางวิชาการแก่สังคม เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 หมวด 1 มาตรา 7 ระบุว่า ให้มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน ฟื้นฟูพลังการเรียนรู้ เชิดชูภูมิปัญญาของท้องถิ่น สร้างสรรค์ศิลปวิทยาเพื่อความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนของปวงชน มีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน วิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคม ปรับปรุงถ่ายทอดและพัฒนาเทคโนโลยี ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ผลิตครูและส่งเสริมวิทยฐานะครู เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ตามมาตรา 7 ในมาตรา 8 จึงให้กำหนดภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏดังต่อไปนี้ 1) แสวงหาความจริงเพื่อสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการบนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาสากล 2) ผลิตบัณฑิตที่มีความรู้คู่คุณธรรม สำนึกในความเป็นไทย มีความรักและผูกพันต่อท้องถิ่น อีกทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน เพื่อช่วยให้คนในท้องถิ่นรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง การผลิตดังกล่าวต้องให้มีจำนวนและคุณภาพสอดคล้องกับแผนการผลิตบัณฑิตของประเทศ 3) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่า ความสำนึก และความภูมิใจในวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ 4) เรียนรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งของผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา และนักการเมืองท้องถิ่นให้มีจิตสำนึกประชาธิปไตย คุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารงานพัฒนาชุมชนและท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม 5) เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง 6) ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างมหาวิทยาลัย ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรอื่นทั้งในและต่างประเทศเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น 7) ศึกษาและแสวงหาแนวทางพัฒนาเทคโนโลยีพื้นบ้านและเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของคนในท้องถิ่น รวมถึงการแสวงหาแนวทางเพื่อส่งเสริมให้เกิดการจัดการการบำรุงรักษา การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน 8) ศึกษาวิจัย ส่งเสริมและสืบสานโครงการอันเนื่องมาจากแนวพระราชดำริ การปฏิบัติภารกิจของมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (ราชกิจจานุเบกษา. 2547 : 3)

จากภาระหน้าที่ของมหาวิทยาลัยราชภัฏตามที่กล่าวมาแล้วเห็นได้ว่า ห้องสมุดมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภารกิจดังกล่าวบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย แต่สภาวการณ์ปัจจุบันของห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏยังมีข้อจำกัดหลายประการที่ไม่สามารถดำเนินการให้สนองตอบหลักการที่กล่าวมาข้างต้นได้ด้วยสาเหตุที่สำคัญดังต่อไปนี้ คือ 1) ปัญหาการขาดแคลนด้านเทคโนโลยี 2) ปัญหาด้านอัตรากำลัง 3) ปัญหาการล้าหลัง สืบค้นได้ยาก 4) ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรสารสนเทศ 5) ผู้ใช้ต้องการสารสนเทศที่หลากหลายและมีคุณค่า 6) ท้องถิ่นต้องการสารสนเทศท้องถิ่นที่มีคุณค่าและการวิจัย (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2543 : 11-12) จากรายงานผลการวิจัยของสุริทอง ศรีสะอาด (2544) เรื่อง แนวทางการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไปสู่เกณฑ์มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544 ชี้ให้เห็นถึงความไม่พอเพียงด้านงบประมาณ และจุดสำคัญที่ควรรีบพัฒนาและให้การสนับสนุนโดยเร็ว คือ โอกาสความก้าวหน้าและสถานภาพของบุคลากรห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา และจารุพร พงศ์ศรีวัฒน์ (2542 : 163-172) สรุปปัญหาของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาไว้ดังนี้ 1) ด้านความล่าช้า และโครงสร้างการดำเนินกิจกรรมรูปแบบเดิม 2) ปัญหาด้านการบริการ เช่น ห้องสมุดมีฐานข้อมูลไม่ครบถ้วน ขาดความรู้ความชำนาญในสาขาต่างๆ อย่างลึกซึ้ง ทำให้การสืบค้นข้อมูลล่าช้า ไม่มีอุปกรณ์เครื่องมือเพียงพอกับความต้องการ 3) ปัญหาด้านบุคลากร ขาดอัตรากำลังโดยเฉพาะห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏ 4) ปัญหาด้านงบประมาณ ห้องสมุดต้องใช้เงินจำนวนมากเพื่อเป็นสมาชิกฐานข้อมูลกับต่างประเทศ และเสียค่าใช้จ่ายด้านบริการข้อมูล ค่าลิขสิทธิ์และค่าส่ง ซึ่งเดิมห้องสมุดหลายแห่งไม่ได้ประมาณการและจัดทำงบประมาณด้านนี้ ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีโทรคมนาคม ทำให้ห้องสมุดรูปแบบเดิมกลายเป็นห้องสมุดที่มีรูปลักษณ์ใหม่ นำเทคโนโลยีทันสมัยเข้ามาใช้ในการดำเนินงานห้องสมุดมากยิ่งขึ้น แนวโน้มของห้องสมุดจะต้องปรับเปลี่ยนไป ไม่ใช่แค่สถานที่ที่ใช้อ่านหนังสืออย่างเดียว แต่ต้องเพิ่มบทบาทให้ครอบคลุมทั้งรูปแบบดั้งเดิม และรูปแบบสมัยใหม่ ความเปลี่ยนแปลงและความท้าทายเหล่านี้ จึงเป็นคำถามที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต้องหาคำตอบให้ได้ว่าจะพัฒนาคุณภาพห้องสมุดอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ สามารถสนองตอบความต้องการและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการให้มากที่สุด

ด้วยเหตุผลกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ และความสำคัญของการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ล้วนเป็นแรงขับให้ผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีการปรับตัวให้มีคุณสมบัติพิเศษ มีคุณลักษณะภาวะผู้นำที่ครอบคลุมเกี่ยวกับบุคลิกภาพผู้นำ การบริหารจัดการที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีความรู้ความสามารถทางเทคโนโลยีที่ช่วยในการบริหารสามารถนำนโยบาย

การศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษา และต้องประสานสัมพันธ์ชุมชนนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเพื่อประโยชน์ในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดคุณลักษณะภาวะผู้นำในตนเอง สามารถแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปรากฏออกมาได้อย่างชัดเจนเป็นที่ยอมรับ จึงจะสามารถนำสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศไปสู่เป้าหมายความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จึงนับได้ว่าคุณลักษณะภาวะผู้นำมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง จากเหตุผลดังกล่าวจึงเป็นมูลเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษารูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ การวิจัยครั้งนี้จะนำไปสู่การได้มาซึ่งรูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ครอบคลุมสาระสำคัญของภาวะผู้นำตามแนวคิดของทฤษฎีภาวะผู้นำและการบริหารการศึกษาในเรื่องคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านเทคโนโลยี ผลของการวิจัยในครั้งนี้จะก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่เหมาะสม และสามารถใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาถึงการได้มาซึ่งผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏที่พึงประสงค์ ตลอดจนผู้บริหารสามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คำถามการวิจัย

1. องค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มีอะไรบ้าง

2. รูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นอย่างไร

3. รูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

2. เพื่อศึกษารูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3. เพื่อประเมินรูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ประเด็นในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 5 ด้าน คือ ด้านบุคลิกภาพ ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านเทคโนโลยี ได้มาโดยวิธีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศต้นแบบ 6 แห่ง ได้แก่ 1) ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2) สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 3) ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี 4) สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต 5) สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และ 6) สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

1.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษารูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาถึงการได้มาซึ่งผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่พึงประสงค์

1.3 ประเมินรูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เกี่ยวกับความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

2.1 การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อหาองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบด้วยผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศต้นแบบ จากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในกำกับของรัฐ และเอกชน 6 แห่ง ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 6 คน และ 2) ผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ บุคลากรที่เป็นหัวหน้าส่วนงาน กลุ่มงาน หรือฝ่ายงาน จำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 18 คน

2.2 การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษารูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กลุ่มเป้าหมายที่ทำการศึกษาในการวิจัยระยะนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ 40 แห่ง ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการ จำนวน 40 คน 2) รองผู้อำนวยการ จำนวน 107 คน และ 3) หัวหน้าสำนักงานผู้อำนวยการ จำนวน 40 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 187 คน

2.3 การวิจัยระยะที่ 3 เป็นการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยการศึกษาความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้วิธีการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องและเป็นที่ยอมรับระดับภูมิภาคและระดับประเทศ จำนวน 12 คน ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ จำนวน 1 คน 2) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 4 คน 3) อาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน 4) ผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 2 คน และ 5) ผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ บุคลากรที่เป็นหัวหน้าส่วนงาน กลุ่มงาน หรือฝ่ายงาน จำนวน 2 คน

3. ขอบเขตด้านกระบวนการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

3.1 ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.2 ระยะที่ 2 การศึกษารูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

3.3 ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

4.1 ระยะที่ 1 เดือนมิถุนายน 2555 - เดือนกันยายน 2555

4.2 ระยะที่ 2 เดือนตุลาคม 2555 - เดือนมกราคม 2556

4.3 ระยะที่ 3 เดือนกุมภาพันธ์ 2556 - เดือนพฤษภาคม 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะภาวะผู้นำ หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่มีอยู่ในตัวผู้นำซึ่งเป็นเครื่องหมายหรือสิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความคิดและการแสดงออกถึงความสามารถในการชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติในสิ่งที่ผู้นำต้องการ รวมทั้งความสามารถในการเข้าถึงสภาพและความแตกต่างของมนุษย์ ความสามารถในการจูงใจและให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน และความสามารถในการแสดงพฤติกรรมการบริหารให้เหมาะสมกับสถานการณ์

2. ผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และหัวหน้าสำนักงานผู้อำนวยการ

3. รูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ที่สำคัญเกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ได้วิเคราะห์และสังเคราะห์คุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นคุณลักษณะ 5 ด้าน คือ

3.1 ด้านบุคลิกภาพ หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านบุคลิกภาพ ซึ่งประกอบด้วย มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี มีกริยามารยาทเป็นที่ยอมรับของสังคม มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความสามารถในการพูดน้ำเสียงน่าฟัง มีการแต่งกายสุภาพสอดคล้องกับกาลเทศะ มีความเป็นประชาธิปไตย มีความมั่นใจในตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความกระตือรือร้น มีความสามารถในการปรับตัวตามสถานการณ์ มีความสุขุมรอบคอบ มีความน่าเชื่อถือไว้ใจได้ มีการแสดงออกที่เหมาะสม

3.2 ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย มีความสามารถในการจัดโครงสร้างการบริหารและการจัดวางตัวบุคคล มีความสามารถในการใช้ศิลปะและอำนาจบริหาร มีทักษะในการบริหารงานเชิงกลยุทธ์ มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายชัดเจน มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความสามารถในการเจรจาจูงใจ มีความสามารถริเริ่มบุกเบิกวางแผนเชิงรุกในการทำงาน มีความสามารถจัดการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม มีความสามารถในการสร้างทีมงาน มีความสามารถประสานงานได้ทั้งภายในและภายนอกสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสามารถนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ มีความสามารถประเมินและติดตามผล ตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐาน มีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร

3.3 ด้านวิชาการ หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย มีความรอบรู้ในเรื่องการจัดการศึกษา มีความรอบรู้บริบททางสังคม มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบกฎหมาย มีการยึดหลักการและทฤษฎีในการทำงาน มีความรอบรู้เรื่องการวิจัย มีความสามารถทางวิชาการและการแสวงหาความรู้ มีวิสัยทัศน์ที่ดี มีการเผยแพร่วิสัยทัศน์ในด้านการศึกษา มีความสำเร็จและมีผลงานทางวิชาการ มีความสามารถสร้างองค์ความรู้ในการบริหารจัดการการศึกษาที่ทันสมัย กล้าเผชิญหน้าและยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถบริหารจัดการการเรียนรู้ในสถานศึกษา มีความสามารถกระตุ้นให้ผู้อื่นคิดแก้ปัญหาโดยใช้แนวทางใหม่ๆ

3.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งประกอบด้วย มีความซื่อสัตย์สุจริตยึดมั่นในคุณธรรมและหลักการ มีความเมตตากรุณา มีการให้เกียรติผู้ร่วมงาน มีการประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีการกำหนดแนวทางคุณธรรมและจริยธรรมในหน่วยงาน มีความยุติธรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ มีการบริหารโดยยึดหลักคุณธรรมปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ มีการให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค มีความขยันหมั่นเพียรตั้งใจทำงาน ตรงต่อเวลา

3.5 ด้านเทคโนโลยี หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ด้านเทคโนโลยี ซึ่งประกอบด้วย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยี มีความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์แก่มหาวิทยาลัย มีความสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการบริหาร มีการส่งเสริมและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

พัฒนาบุคลากรให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ มีการสนับสนุนให้นักศึกษาใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากหลายช่องทาง มีความสามารถเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารได้ทั่วถึงทั้งภายในมหาวิทยาลัย มีความสามารถประเมินการใช้เทคโนโลยีเพื่อปรับปรุงและพัฒนา

4. ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ทรงคุณวุฒิสาขาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา อาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษา ผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้ปฏิบัติงานสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะ เพื่อวิพากษ์วิจารณ์และประเมินรูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

5. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศต้นแบบ ได้แก่ ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

กรอบแนวคิดการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศต้นแบบ 6 แห่ง ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework) เรื่อง รูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังแผนภาพที่ 1

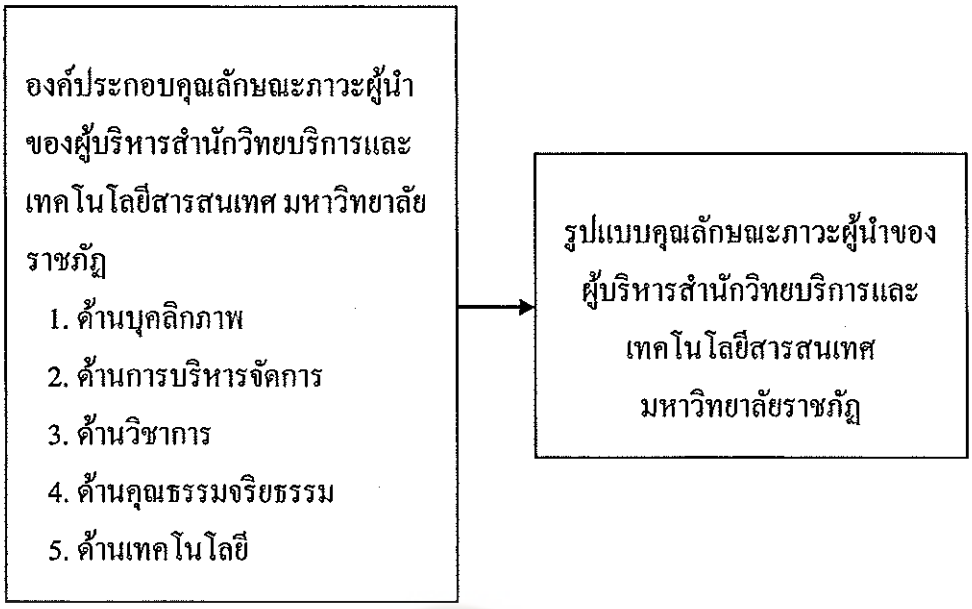

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ได้รูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่สามารถนำไปใช้เป็นแบบอย่างในการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้เป็นผู้บริหารที่มีคุณภาพได้

2. เป็นแนวทางแก่หน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้บริหาร ในการนำรูปแบบไปใช้พัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาถึงการได้มาซึ่งผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่พึงประสงค์

3. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ และหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันหรือคล้ายคลึง นำรูปแบบคุณลักษณะภาวะผู้นำของผู้บริหารสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ไปประยุกต์ใช้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY